

Fjeld-Ljom.

Fjeld-Ljom
125 år
1886 – 2011

JUBILEUMSAVIS FJELD-LJOM 125 ÅR

40 år i Fjell-Ljoms tjeneste

Intervju med
setterske Ingeborg
Anna Stuedal

Fra Fjell-Ljoms jubileumsnr.
75 år 1961.

91-årige Ingeborg Anna Stuedal arbeidet fra hun var 17 år gammel til høsten 1935 som setterske i Fjell-Ljom, avbrutt av noen års opphold. I forbindelse med jubileet er det naturlig at denne hederskvinnene får komme til orde med noen små betraktninger fra arbeidsforholdene den gang.

Det lever mange eldre i Staden og bygdene omkring som har fulgt Fjell-Ljom gjennom 75 år, siden starten. Men av redaksjon- og trykkeripersonell fra startåret 1886 er det bare Ingeborg Anna Stuedal som lever. Hun forteller at da hun for 75 år siden som 17 års jente tok seg jobb hos «trøkkaren» Olaf Olsen Berg — sa folk at det ikke var skikkelig arbeid «og at dem syntes det var rart at je villa stå der å stable bokstava».

Ingeborg Anna Stuedal studerer avisa. Foto: SCANPIX.

Likevel var det stas da Ingeborg Anna etter 14 dagers læretid fikk to kroner i ukelønn. Hun forteller at Fjell-Ljom fikk sin start på grunn av uoverensstem-

melser mellom trykker Olaf Olsen Berg og skoginspektør Saxe, som sammen med likesinnede var utgiver av bladet Fjeldposten. Berg som trykte denne avisen, hadde

smettet inn flere radikale artikler som på ingen måte falt i god jord.

Olaf Olsen startet da sin egen avis som fikk navnet Fjell-Ljom. «Han begynte berre så smått, og derfor så gikk det godt åt'n og», sier Ingeborg Anna, og føyer til at både Olaf Berg, Ivar Bergan og Storeng «angra mer enn en gong at dem reste frå Røros og starta Østerdølen. Om Fjeldpostens videre skjebne sier Ingeborg Anna «at den blomstra ifrå berre ette nåen år nedmed 'n Lars Larsa Krogh i Litjgaten».

Til å begynne med averterte forretningsfolket svært beskjedent, sier Ingeborg Anna videre — «dem torsjas itt før dem fikk sjå kelles det gikk med 'n Berg og Ljomen, før du vet han va mest færr hard te å smørr på som gong, men en skratte godt når 'n fikk si e skur tå storkarom i Fjellposta».

Bra arbeidsforhold

— Hvorledes var arbeidsforholdene i et slikt trykkeri, der hver eneste bokstav måtte settes for hånden?

«Kameratskap og slik mener du? Jo, det kan je førrtel di va berre bra. Men du vet at vi kvinnfolka fikk gjennomgå mye, der vi arbitte ilag med så mange kara».

— På hvilken måte da?
«Du vet at vi kvinnfolka som oftast e lite mere frossen tå oss enn dokk karan — og nedme elven va det hustru mangel gong før i tien. Slik skrudde vi opp trekkkan før fullt så ovnan sto gloende rau, men så va det somme tå karom som itte tordde så mye varme, og dem sparka att trekkulkan med skohælom. Men så en dag det va riktut gørrkalt, rauk det på 'n Kristine Ødegård. Og no va du e itt akkurat tå dem som e så skvettin tå si. Jo — ho skrudde tå alle trekkulkan og to' dem med si ti forklelommen nå a gikk te meddags. Det vart molandes varmt, og karan hoppandes galin kan du skjonne. Da kom 'n Johannes Borchgrevink, og han visste råd. Han tok sempelthen ut e hel glassetning og rennte ut

Kåre Møller...

Mr. Fjeld-Ljom

Ingen kjenner det gamle avishuset ved Hyttelva så godt som Kåre Møller. Mesteparten av sitt yrkesaktive liv holdt han til der, og nå som pensjonist er det vel få andre som har brukt så mye tid med å holde ved like gamle maskiner, rydde og ordne, og ikke minst guide vitebegjærlige turister, og fagfolk fra fjern og nær som vil oppleve dette unike og innholdsrike huset.

Men så kan han da også alt om avisproduksjon slik det foregikk fra gammelt av, og ikke minst historia og historiene som hører til innenfor vegger som har opplevd mye i løpet av de godt over 100 årene som har gått siden avisgründeren Olaf O. Berg kjøpte dette huset, et snekkerverksted som hentet maskinkraft fra vasshjul ute i elva, og gjorde det om til et avishus, med setteri, trykkeri, ekspedisjon og redaksjon.

Kåre Møller begynte som hjelpearbeider i Fjell-Ljom i 1955, 19 år gammel. Her fikk han fort dispensasjon til å betjene pressa og ble snart typografelærling. Etter hvert tok han utdanning, både yrkesskole for settere på Gjøvik og svennebrev hos Morten Johansens Boktrykkeri i Oslo. Så ble det Fjell-Ljom igjen, både som håndsetter, maskinsetter og ombrekker, helt til avisa og den

tekniske staben skilte lag. Typografene dannet sitt eget selskap Røros-Trykk som fortsatte å trykke Fjell-Ljom, i tillegg til andre oppdrag. Her var Møller helt til han førtidspensjonerte seg i 1998. Da var venneforeninga til Pressemuseet Fjell-Ljom alt kommet godt i gang og Møller ble fort med der.

For mange ble han fort Mr. Fjell-Ljom himself. Det har aldri vært nei i Møllers munn når det var spørsmål om å være med på å hjelpe til, ikke minst når de etter hvert begynte å lage hele aviser på gamlemåten. Møller hadde det fortsatt i fingrene, enten det var å betjene tastaturet på settemaskinene eller å plassere enkeltbokstaver i vinkelhaken. Men for folk utenfor miljøet, turister og andre tilreisende, de som kom for å oppleve og lære om pressemuseet og avishistoria på Røros, for dem ble han først og fremst den kunnskapsrike guiden som kan underholde besøkende i timer med forklaringer og fortellinger, og vise hvordan utstyr og maskiner fungerte. Mange er de takknemlige helsingene og andre godord som er kommet tilbake til pressemuseet etter slike besøk. Kåre Møller har vært og er med på å levendegjøre avishistorie slik at den ikke skal bli glemt.

Kåre Møller studerer trykket

«Reimersberget», der avisa Fjeld-Ljom så dagens lys en kald jannardag i 1886.

Foto: Iv. Olsen

Vi gratulerer

Fjeld-Ljom

med 125-årsjubileet

Arbeidets Rett

- den aktuelle lokalavisa -

Bli medlem av

Pressemuseet Fjeld-Ljoms Venner

Personlig medlem kr 150,-
Foreninger, lag kr 750,-
Firmaer, bedrifter kr 1500,-

Innbetaling til kto. 4280.05.29020

VENNEFORENINGEN

Er åpen for alle interesserte som vil støtte Pressemuseet Fjeld-Ljom på Røros.

Medlemskontingenten går til drift av huset, vedlikehold, strøm og forsikring.

Vårt formål er istandsetting, bevaring og drift av det tidligere Avishuset Fjell-Ljom, samt bidra til at det rundt avishuset bygges opp et museum med gjenstander som viser utvikling knyttet til produksjon i bly.

Besøk vår nettside: www.fjeld-ljom.no

Besøk Røros og «Pressemuseet Fjell-Ljom»

— et komplett avishus

Kontakt Røros Turistkontor, tlf. 72 41 11 65

Over til side 3.

Pressemuseet

Fjeld-Ljom.

I redaksjonen:

Jon Høsoien, Arne Ingar Bækken

Teknisk produksjon:

Jens Hystad • Ragnar Løkken • Carl Peter Løken
Torbjørn Torgersen • Tor Hermansen • Ragnar Dahl
Torbjørn Floor • Karl Ole Solli • Rudolf Olsen

Sats og trykk: Pressemuseet Fjeld-Ljom

Bli medlem av Venneforeningen
Tlf. Rørosmuseum 72 40 61 70

Den viktige lokalavisa

Vi får stadig spørsmål om ikke Fjeld-Ljom er landets eldste avis. Det er den naturligvis ikke. Den æren tilfaller en annen trønderavis, Adresseavisen som har sine aner helt tilbake til 1767, mens Fjeld-Ljom blir bare jypingen i forhold med sine 125 år. Likevel en anseelig alder, og de som er eldre og som fortsatt kommer ut, kan telles på en hånd eller to.

Sjøl om avisa har hatt sine voksesmerter og er blitt stoppet eller har gått konkurs et par ganger, har den gjennom alle disse årene bevist sin berettigelse. Først som «Frisinet Blad for Røros, Aalen og nordre Østerdalen», og nå de siste årene som lokalavisa for Røros. Vi har i dette jubileumsnummeret tatt for oss deler av historia til avisa opp gjennom disse årene. Den viser hvor mangslungen ei lita lokalavis er. Også i dag, sjøl om Fjeld-Ljoms nedslagsfelt er skrumpet inn til bare å gjelde Røros kommune. Folk etterspør ei avis som angår hverdagen i lokalsamfunnet deres. Rett nok er det viktig å få vite om hva som skjer «uta Stena» at «det «ryk uta Sjåfram, å», men det angår oss ikke så mye i hverdagen. Hverdager er det flest av, og det er på hverdager det meste skjer som angår oss på forskjellig måte. Arbeidsplasser som legges ned eller skapes, kommunestyrevedtak som angår både lesernes lommebok og hverdagsliv, hva som skjer på sosiale møteplasser, kulturtiltak og alle mulige slags arrangementer i et utall av lokale lag og foreninger. Dette og mer til er det bare lokalavisa som

kan formidle med tekst og bilder. Lokalavisa er der hvor leseren er, både i hverdag og fest. Det er i lokalavisa vi får se bilder av familiens håpefulle i en lokal revy eller i et håndballoppgjør. Det er lokalavisa som forteller om det blir plass på sykehjemmet neste år.

Dette har Fjeld-Ljom gjort i 125 år, og det kommer den til å fortsette å gjøre i mange år framover. I ei tid da mange større aviser merker nedgang, både i opplag og annonser, har landets lokalaviser klart å holde begge deler oppe og til og med øke de siste årene. Fjeld-Ljom inkludert. Ledelsen i dagens Fjeld-Ljom har derfor stor tro på at avisa fortsatt har en viktig rolle å spille i lokalsamfunnet, og målet er at en skal bli enda bedre til å fange opp alt som skjer i en så spennende kommune som Røros. Den historiske kulturbryen midt inne på Røraoviddas storslåtte natur har mye for seg. Det er en økende optimisme når det gjelder framtida til både næring og en optimisme som det er viktig for lokalavisa å tydeliggjøre.

Lokalavisa har som sin viktigste oppgave å avspeile det som skjer i lokalsamfunnet, men der skader ikke om den også understøtter de positive kreftene som har som mål å gjøre hverdagene enda mer innholdsrike og givende enn de alt er. Her har avisa sin berettigelse og til dette arbeidet blir lokalavisa aldri for gammel.

Jon Høsoien
redaktør
Fjeld-Ljom

Mitt liv med Fjeld-Ljom ...

— Kjell T. Olsen —

Mitt aller første møte med Fjeld-Ljom fant sted i 1954. Familien var på gjennomreise til Nord-Norge fikk av turistkontoret på Røros anvist overnattingsmulighet på Rugeldalen, ettersom det var fullt på Røros på denne tiden. Vi fikk rom i andre etasje over landhandelen til Signe Tyvold — søster til maleren Jens Tyvold i nabohuset på gården. I losjet fant unge Olsen noen eksemplarer av Fjeld-Ljom og Arbeidets Rett liggende på en kommode. Jeg samlet på tittel-hoder med avisoverskrifter, og spesielt syntes jeg navnet Fjeld-Ljom så spennende ut så jeg spurte husverten vår om jeg kunne få ta med meg et par av disse lokalavisene, noe jeg fikk med en gang.

— Lite ante jeg da at nettopp Fjeld-Ljom skulle komme til å spille en viktig rolle i livet mitt bare noen få år senere.

Litteraturmelder og
sportsjournalist

I september 1959 hentet rektor Lars Ormhaug meg til en vikarjobb på realskolen, i første omgang fram til jul det året. (Noen har litt spøkefullt antydnet at dette vel må være verdenshistoriens lengste vikariat, det kom til å være i temmelig nøyaktig femti år!) Tidlig på 60-tallet flyttet jeg med min vesle familie inn i det som før hadde vært Stormoen pensjonat. I andre etasje bodde Fjeld-Ljoms redaktør John Fossum, som jeg fort ble godt kjent med. Han spurte om jeg kunne skrive litt for avisa, og ga meg i første omgang noen bøker han ville jeg skulle anmelde. Etter hvert ble det litt annet stoff også, litt lokalsport og noen møtereferater, blant annet.

Styremedlem —
og etter hvert styreleder

Noe seinere ble jeg bedt om å bli med i styret for bladet, med lensmannsbetjent John Langørgen som styreleder. Da Fossum sluttet i 1969, ble trønderen Arne R. Dahl hentet fra studentmiljøet i Oslo til redaktørkrakken i det gamle avishuset ved Hitterelva. Etter et

par år ble Dahl «kapret» av Adresseavisen for å ta over etter Olav Kvikne, og styret, der jeg etter hvert hadde rykket opp til styreformann, måtte på redaktørjakt igjen. Gjennom Unge Venstre fikk vi kontakt med unge Jens Olai Jensen, som tok jobben og ble her i rundt fem år. I hans redaktørtid gikk avisa til anskaffelse av ei brukt offset-press, som med nød og neppe fikk plass i avishuset. For å skaffe midler til nødvendige investeringer fra offentlige tilskuddsordninger (DU), valgte Fjeld-Ljom å skille ut sin tekniske avdeling, som fikk navnet Røros-Trykk.

Konkurs en — og konkurs to....

Etter noen tid ble det uenighet i bladstyret om veien videre. Styret så ingen annen utvei enn å slå avisa konkurs (1976). Røros-Trykk, med støtte fra en gruppe privatpersoner — «Fjeld-Ljoms venner» hadde kjøpt retten til navnet Fjeld-Ljom og til å fortsette utgivelsen av avisa fra konkursboet, og avisa var raskt i gang igjen, først med Øyvind Næss, ca. ett år, og deretter Per Bergsvendsen, tidligere genralskretter i Norges Venstrelag, som redaktør. Avisen ble fortsatt trykt i det gamle avishuset, mens redaksjon og forretningsavdeling flyttet over elva inn i Stengelgården nederst i Bergmannsgata. Avisen holdt det gående et par år til, fram til konkurs nr. to i 1979. — så var det bare en avis i Røros igjen — i åtte år rådde kollega «Retten» alene, det lengste oppholdet i Fjeld-Ljoms historie.

Nytt liv fra 1987

I forbindelse med valgkampen for kommunevalget i 1987, tok «Fjeld-Ljoms venner» med Aage Aas i spissen initiativ for å få et felles ikke-sosialistisk valgnummer av Fjeld-Ljom. Reaksjonene på dette var så positive at initiativakerne satset på fortsatt utgivelse av avisa også etter valget. Etter kort tid ble halrdalingen Gudbrand Grøt, med erfaring fra redaktørjobben i Svalbard-Posten tilsatt som redaktør, et ansvar han satt med fram til 1990.

Kjell T. Olsen har hatt et langt liv sammen med Fjeld-Ljom

«Busken» på banen

Etter ei tid med konstituerte redaktører og tidvis ujamn utgivelse av avisa, kjøpte tidligere redaktør av Arbeidets Rett, Erling Sven Busch, aksjemarieteten i driftsselskapet A.S. Avidrift i 1993. Han ble redaktør og daglig leder, med aviskontor i Rørosheimen. Dette kvalifiserte blant annet til at avisa kunne motta statlig pressetøtte, og regulær utgivelse gjorde også Fjeld-Ljom interessant for lokale annonsører. Avisen tok i bruk ny teknologi som sikret en rimelig produksjon. I tilknytning til oppstarten forteller Busch at det i avisens postkasse en av de første dagene lå 150 nye abonnenter! Erling Sven Busch styrte avisa med stor hånd og penn til han gikk tilbake til arbeid i Røros kommune.

De siste årene

Erling Sven Busch satt fortsatt med kontrollen noen år med skiftende redaktører fram til 1988. Da overtok Arbeidets Rett aksjeposten hans, samtidig som de «lånte» ut en av sine dyktige journalister, Inge Morten Smedaas, som ny redaktør i «Ljomen». Han hadde jobben i rundt fem år — til den meritterte mediamannen Jon Høsoien fra Stormoen i 1992 vendte tilbake til sin barndoms Bergstad med tilbud om å tiltre redaktørstolen i Fjeld-Ljom. Men «Retten» hadde fortsatt kontrollen; Fjeld-Ljom ble stadig trykt på Autotoma, og Fjeld-Ljoms kontorer

de holdt til i «Retten» eiendom, Øgle. Etter at Arbeiderpressen valgte å trappe ned på Røros og la ned trykkeriet sitt, fikk Fjeld-Ljom avtale om trykking i regi av Østlendingen, stort sett til våre leseres og annonsørers tilfredshet. Så nå får vi avisa vår i posten sørfra.

125 år i år — og hva så?

Som kjent fyller den eldste av våre to aviser her i byen 125 år i 2011 og det stoffet du nå leser, er produsert spesielt for å markere dette, ikke minst ved at hele dette bladet er satt og trykt på «gammelmåten» i det gamle avishuset — nå «Pressemuseet Fjeld-Ljom» «bortabekka».

I jubileumsåret er avisa vår rimelig oppegående, tør jeg si — ikke minst takket være en flott jobb av redaktøren, han «Jo-Kalsa» og hans lille stab. Så, hver torsdag, er «Ljomen» trofast på plass, på lunsjbordet på jobben, på kaféen vår, eller i postkassa når vi kommer hjem fra dagens arbeid. Og da kan vi glede oss over en velredigert og frisk lokalavis, med gode redaksjonelle meninger og bidrag fra et knippe spenstige og engasjerte spaltister — som gjør vår ukentlige «Ljom» til et lite og oppmuntrende høydepunkt i vår travle hverdag.

— Så, takk for at du er der, kjære Fjeld-Ljom, gratulerer med jubileet og lykke til med åra framover!

Dette er dagens
FJELD-LJOM

Den nåværende utgaven av Fjeld-Ljom har vært ukeavis siden høsten 1993. Etter endel halvhjertede forsøk på å få liv i avisa igjen etter den siste konkursen i 1979, ervervet Erling Sven Busch ny aksjekapital og fikk avisa stabil på beina igjen. Som gammel presseman med bakgrunn både som journalist i NTB og redaktør i Arbeidets Rett, visste han hva som måtte til for å lage ei levedyktig avis.

Den nye Fjeld-Ljom er blitt en ren Røros avis, der verden utenfor kommunegrensene ikke eksis-

terer. Det har gått litt opp og ned både opplagsmessig og økonomisk, men nå har avisa stabilisert seg på et opplag i underkant av 2.500. I tillegg til de innfødte er det etter hvert blitt mange utflytta rørosinger og hyttfolk på abonnementslista.

Avisa har drevet med et pent overskudd de siste par årene, og styret med den nye styrelederen Bjørn Salvesen har velfunderte planer om å utvide virksomheten. Målet er å styrke bemanningen og etter hvert øke utgivelsene til to ganger i uka.

Kristmar Leinsvang og Jon Høsoien har vært den faste staben i Fjeld-Ljom de siste årene. Leinsvang har vært med siden avisa kom ut igjen i 1993 og har hatt ansvar for kontoret med abonnement, annonsesetting og daglig drift. Høsoien tok over som redaktør i 2002.

Muntre historier
fra RørospresenREDAKTØREN OG
KONSULEN

Redaktørkontoret et åsted for hissig diskusjoner og harde utfall når folk som, berettiget eller uberettiget, føler seg dårlig behandlet i spalten, tropper opp for

å si redaktøren noen sannhetsord. I et gammelt jubileumsnummer for Fjeld-Ljom skriver Eystein Eggen, journalist i avisa for 100 år siden, fornøydlig om et slikt møte, eller vil si forsøk på møte. Redaktør på det tidspunkt

var H. Didriksen, jurist og dessuten svært språkmeget. I avisa var det trykt en artikkel som gamle konsul Engzelius var særdeles lite fornøyd med. Her går vi inn i Eggens skildring av episoden som fulgte:

«Dagen etter såg eg den velkjente herremannen kom over Hyttelvbua og ned gata til Fjeld-Ljom. Frakken sto som eit styrt etter han, røyken frå ein sigar fylgde med, og skinnhuva sat som på ein vulkan.

I det indre kontor sat redaktøren og leste Leo Tolstoy på

originalspråket. Dei slaviskrusiske orda knurra i øyro på meg, men det vart brått slutt med lesinga. Der fekk han auge på konsulen og spratt opp som ein gummiball. Han fekk så vidt hika fram: — A, for Guds skyld, si at jeg ikke er hjemme! Før han slo døra att og vreid om nykjelen.

Konsulen storma inn, sette dei kvasse augo i gudsordet frå bygda og spurde etter den ansvarlege for dette pokkers fellebladet. Eg vart litt arg over at «han sjøl» hadde sett meg i stikka

og peikte på den låste døra. Konsulen murra som ein jungelkatt og flaug på så huva og sigaren spratt kvar si lei. Sinna som ein tyrk vreid han på krampen og stanga, men både døra og låsen stanga imot. Eg såg augo skaut eld, vulkanen vart rødgledande og det vanta ikkje på skyts:

— Din kujon, din klåfingerfant, deg skal jeg nok ta meg tusen garve klåaen utav!» Da konsulen hadde rast ut, plukka han hatten opp, blåste på sigaren og strauk sin veg utan å ofre eit augkast på gudsordet.

Redaktøren for fellebladet slo døra på vid vegg med eit langt puh, gnugga seg i dei frosne henden, medan han song marseillesen — på fransk! — Garves, ja, sa han, — husker jeg rett så har han jo vært garver, denne hokeren!

Etterpå var det stort selskap hos konsulen. Didriksen hørte til stadens bedre stand og vart buden. Da skreiv han i bladet om den gode ånd og tone som rådde der. Takka konsulen for hans elskverdige vertskap og slapp fint frå det utan garving».

Johan Falkberget og Fjeld-Ljom

En av våre store forfattere og en av de mest produktive i det forrige århundret var Johan Falkberget. Han hadde en lang utvikling innen han ble anerkjent. Han begynte i det små, leverte stoff til aviser, og for idag til ukjente forlag. Falkbergets første møte med en avisredaksjon skjedde naturlig nok i Fjell-Ljom på Røros. En avis som familien i Rugeldalen abonnerte på. Og det var i denne avisen hvor han fikk på trykk sine første spedte og enkle fortellinger, men avisen skulle også hjelpe til så han fikk utgitt sine første to bøker.

Slik artet Johan Falkbergets første møte med Fjell-Ljom seg. En maidag i 1896, sytten år gammel, gikk han full av ærefrykt og med forventning de to milene fra hjemstedet til Røros for å se hvordan en avis ble trykt. Han forteller selv; Døren til trykkeriet stod oppe. Forknytt med luen i neven gikk jeg inn. Ingen inne. Det var i middagshvilen. Maskinen stod der, et av verdens underverk! Og setteklaskene. Det grå bly som ble til ord; for en musikk! Jeg trakk svertelukten inn for fulle lunger; balsam og myrra. Derfra stjal jeg meg inn på redaksjonskontoret – stod lenge og lyttet til Hyttelva som fosset og sang utenfor det oppslåtte vinduet. I haspen larmet og slo vinden, og uten å vite hva jeg gjorde satte jeg meg på redaksjonskrakken – la hodet i hendene og lovet meg selv at livet skulle ikke være slutt før jeg en gang satt her som redaktør. Da stod den virkelige redaktøren Olaf O. Berg plutselig bak meg. Jeg tumlet forskrekket opp. Han grep en linjal, trakk den ut og inn av venstre hånden og slo seg ned med det ene benet over stolryggen – spurte hvem jeg var og om hva jeg tenkte å bli i livet. Men jeg ble bare stående og vri luen min – uten å være i stand til å gjøre rede for mine fremtidsmål.

Senere fremhevet Falkberget Olaf O. Berg som en nyttig veileder og læremester innen skriveteknikken.

Ønsket om engang å bli redaktør i Fjell-Ljom skulle gå i oppfyllelse nær 50 år senere. I 1943 ble utgivelsen av avisen stoppet av den tyske okkupasjonsmakt. Etter frigjøringen i 1945 ble Falkberget spurt om han ville være medredaktør sammen med Olav Kvikne. Fra nr. 1, 18. mai 1945 står det å lese i avisen: Redaktører Olav Kvikne og Johan Falkberget. Senere fra nr. 30, 1945: Olav Kvikne, ansv. Johan Falkberget, for folkeopplysning. I en kort periode fungerte han i denne stillingen.

Det var til Fjell-Ljom han kom med sine første famlende skrevne forsøk på veien til pegasus. Den første var fortellingen «Hytten ved Vesle-Klåtten», den kom i avisen 16. januar 1899. Samme år har han et dikt «Paa ski» og fortellingen om «Husmands-Inga» som går over tre av bladets numre. I 1900 finner en ikke bidrag

av Falkberget i avisen. Året etter 1901 har han en lengre fortelling «Mod lys og grav» ferdig i manuskript. Den var for omfangsrik or «kjeller». Falkberget hadde nok lite håp om å få utgi denne i bokform, men redaktør Storeng og Olaf O. Berg i Fjell-Ljom tilbød seg å la denne gå i bladet om en utklippsføljetong. Og slik ble det.

Samtidig som føljetongen starter skriver Storeng i bladet den 26. april: «Johan Falkberget har skrevet en god del før i bladet, så hans navn bør være kjent blant leserne. Det er noe inderlig og ekte ved det han skriver, samtidig om det er noe av livets dystre alvor. Dette er et preg som også denne fortellingen er stempelt uten at den lider noe ved det. Den er god og skal herved anbefales leserne på det beste». I ettertid kan man si at redaktør Storeng i Fjell-Ljom var en fremsynt mann. Inderlig og ekte og livets alvor skulle bli kjennetegnet på det meste av det Falkberget skrev.

I 1902 får Falkberget sin første bok utgitt på Røros. Han debuterer som forfatter. Olaf O. Berg våget å få «Naar livskvelden kjem» komme ut som et selvstendig verk. Dermed tok Falkbergets forunderlige vandring i norsk for-

Bilde av Johan Falkberget brukt i 50-års jubileumsavis i 1936

Storeng i avisen. Denne retter litt på språket og ortografien og får laget trykkmanuser. Disse befinner seg i dag på Nasjonalbiblioteket i Oslo.

Da pressemannen og boksamleren Olav Myhre henvendte seg til Fjell-Ljoms redaksjon våren 1921 om kjøp av overliggende bøker av Haukland og Falkberget fra trykkeriet får han til svar: Til Myres Pressebyrå. Kristiania. Det har dessverre hittil vært Meg umulig at opdrive mer end et eksemplar av «Digte», og der er vel

Avisbygget i 1917

leggerverden til. Den 5. mai kan en lese i Fjell-Ljom «Av Johan Falkberget utkommer om kort tid en liten landsmaalsfortelling: Naar livskvelden kjem. Fortelling. Boken er trykt i Bergs bogtrykkeri og utgis på forfatterens forlag. Boken er på 16 sider, koster 40 øre og fås kjøpt i Amneus boghandel hos Olaf O. Berg og hos forfatteren. Senere i livet nevner Falkberget i et brev; Livskvelden er krevet Storbrakken på Kongens grav, som hyste ett halvt hundre nann og to finnlendere... Ingen ville kjøpe Livskvelden, de foretrak Anakken, den kostet det halve. Også den neste boken «Bjarne» tok Fjell-Ljom det økonomisk ansvar for. Boken utkom i 1903, kostet 80 øre. Omslaget var tegnet av skoginspektør Ludvig Saxe. Han fikk 2 kroner av Fjell-Ljoms eier for tegningen. Både til Livskvelden og til Bjarne fikk Falkberget hjelp av Olaf

vanskelig at få tak i flere. Jeg sender dem som pakkepost i dag: 1 eksempl. Av Hauklands «Digte» kr. 10, 1 eksempl. av «Naar livskvelden kjem» kr. 5, 8 eksempl. av «Bjarne» kr. 40, Røros 18. mars 1921. Ærbødigst Kr. Floor. PS. Av Johan Falkbergets bok «Bjarne» kan jeg skaffe nogen få eksempl. til, men forfatteren ser helst at boken ikke kommer i handel. Ds.» I dag ville de to nevnte Falkbergets bøker i den stand antagelig koste hver et sted mellom 6000 og 10.000 kroner. De er svært ettertraktet av samlere.

Neste gang Falkberget kom på døren med sine manuskripter til «Vaarsus» og «Moseflyer» måtte avisen dessverre si nei. De foregående bøkene lå for det meste usolgte. De kunne til nød la «Moseflyer» gå som føljetong i avisen, men bokutgivelse hos Fjell-Ljom dessverre nei. Selv om Fjell-Ljom ikke så seg tjent med å utgi Falkbergets «bøker» dukket det ofte opp bidrag av Falkberget, artikler, fortellinger, dikt etc. i bladet.

Falkberget begynte tidlig å livnære seg på sitt «skriftlige» arbeid. Da avisen Nybrott i Ålesund i 1906 avterte etter redaktør søkte han stillingen, men en attest måtte han ha. Han gikk til daværende redaktør av Fjell-Ljom boktrykker Johannes Odegaard, og attest fikk han «Herr Johan Falkberget har i lengre tid og med atskillig hell virket som tilfeldig medarbeider i Fjell-Ljom...» Han får stillingen i Nybrott, men den ble av kort varighet. Året etter går avisen inn.

Fjell-Ljom – Falkbergets avis fremfor noen annen. Han forble trofast til avisen gjennom hele sitt liv. Denne avisen hadde trykt hans første pennefrukter og hjulpet han med de første famlende bokutgivelser. Fra og med 1902 og fremover leverer han flittig stoff til avisen. I april 1913 med utgivelsen av romanen «Eli Sjursdatter» startet Eli-feiden. En het debatt som ble ført i avisens spalter fra mai og til februar året etter.

Fra året 1922 ser man oftere bidrag av Falkberget i avisen. Han hadde flyttet fra Kristiania og hjem til Rugeldalen.

I 1925 begynte Olav Kvikne i avisen som redaktør sammen med O. Strømmevold. Fra 1934 ble han eneredaktør. Han ble en svært god venn av Falkberget. Kvikne som ofte signerte sine ting med Valo. V-o eller O. Kv. holdt sine lesere oppdatert på hva som rorte seg rundt forfatteren, om hans bøker, hva andre aviser og blader i inn og utland skrev eller mente om Falkberget, kom fort på trykk i Fjell-Ljom. Falkberget leverte flittig bidrag til Kvikne for bruk i avisen. Jeg har funnet ut at Falkberget fra 1899 til sin død i 1967 fikk på trykk ca. 750 innlegg av ymse slag i Fjell-Ljom. Det være seg dikt, små og større fortellinger (senere hele romaner, humoristiske fortellinger skulle gå som føljetonger i avisen), bokanmeldelser, nekrologer, artikler av forskjellig art. Om Rørossamfunnets mange sider. Falkberget var enormt produktiv. I starten underskrev han sine innlegg med fullt navn. Senere brukte han J.F. Alle visste hvem J.F. var. Etter 1967 benyttet avisen med tillatelse fra Aasta Falkberget å trykke noen av forfatterens, for det meste humoristiske fortellinger som føljetonger. Fra oktober 1967 og ut året 1971 gikk det til stadig føljetonger. Det startet med «Kanaljene nord i Trollalden» der etter «Kanaljen i Mustroen», «Solfriid i Bjørnstue», «Johannet Mo» og «Sol». Tidlig på året 1970 begynte «Bør Børson» som føljetong, som ble fulgt av «Den nye Bør Børson» som sluttet i september 1971, og romanen «Fimbulvinter» gikk ut året. Også innlegg fra redaksjonens side og fra innsendere om Falkberget kom fra 1902 til hans død i 1967 opp mot nær 400 artikler i avisen.

Falkberget var stolt over å være journalist eller «bladmann» som han likte å kalle det. Han har en gang nevnt «Jeg har skrevet mer i gjesterollen som journalist enn som forfatter». Nå i ettertid ser vi omfanget. Kulturkommentarer, innlen og utenrikskronikker, interjuver, deltager i debatter til vitale spørsmål i tiden, kommunestyreferater, o.s.v. Sannsynligvis har han fått på trykk over 7000 bidrag Dette til dagsaviser, tidsskrifter, blader, ju'chefter. En voldsom produktivitet ved siden av det store forfatterkapet, og ikke minst nær 30.000 brever. Alt skrevet for hånd, penn og blekk.

Hvordan hadde Johan Falkberget utviklet seg som forfatter uten hjelp fra Fjell-Ljom? En kan også tenke: Hvordan hadde Fjell-Ljom utviklet seg uten Johan Falkberget? Falkberget hadde nok blitt den forfatteren han kjennes som i dag. Men det hele startet i Fjell-Ljom.

Hans Svenne

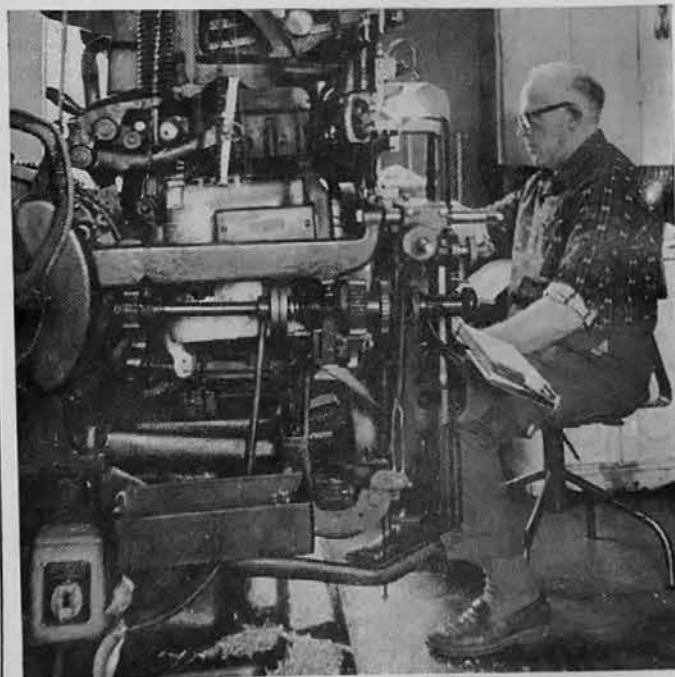
Diktergasje til østerdølen B.B.

Notis fra Fjell-Ljom 18. desember 1891: Etter forslag av P. Aas vedtok ungdomsforeningen i Os i sitt siste møte å innsende andragende til stortinget og regjeringen om diktergasje til østerdølen Bjørnstjerne Bjørnson.

Kristian Floor (1877–1926)

Tre generasjoner avismenn ...

Reidar Floor (1907–1982)

Som far – så sønn. Uttrykket er beskrivende for tre generasjoner Floor på Røros. Kristian Floor, sønnen Reidar og sønnesønnen Torbjørn hatt samme yrke i til sammen 95 år, og 80 av disse åra i samme bedrift. Avisene Fjell-Ljom og Arbeidets Rett not godt av deres kunnskaper og arbeidsinnsats i hele forrige århundre.

Kristian Floor, født på Røros i 1877, begynte i typografere hos Olaf O. Berg i Fjell-Ljom i 1892. Flere av dem som gikk i lære hos «Trøkkaren» som var kallenavnet hans på Røros, ble senere framtrepende personer i Rørospressen. I tillegg til å være dyktig fagmann, var Berg kjent for sitt glødende samfunnsengasjement, og noe av dette smittet nok over på elevene. Flere av dem ble redaktører i tillegg til å utøve typografaffaget.

Etter endt læretid og arbeid i Kongsvinger og Oslo, vendte Kristian Floor tilbake til Røros i 1899, og fra da av var han ansatt i Fjell-Ljom i 27 år. I denne tiden var han både faktor (trykkerileder), eier i noen år og redaktør i en årrekke. Kristian Floor var redaktør fram til 1925 da han ble avløst av Olav Kvikne.

Da Kristian Floor døde i 1926, hadde den da 20-årige sønnen Reidar (1907–82) vært ansatt i Fjell-Ljom i to år. Han ble ansatt som maskinsetter i 1924, men karrieren i Fjell-Ljom startet allerede fem seks år tidligere, da han begynte som avisbud. Reidar Floor ble i Fjell-Ljom hele sitt yrkesaktive liv, fram til han gikk av med pensjon i 1974. Han ble hedret med Kongens Fortjenstmedalje og Norges Vels medalje for lang og tro tjeneste, likeså hedersmerke ette 40 års medlemskap i LO.

Da Reidar Floor ble pensjonist, hadde sønnen Torbjørn allerede arbeidet i Fjell-Ljom i 12 år. Han var 19 år gammel da han ble ansatt i 1962, først som lærling, senere som utlært typograf. I 1975 ble teknisk avdeling i Fjell-Ljom utskilt som eget selskap med navnet Røros-Trykk. Torbjørn satte som ansatt i Røros-Trykk til 1979, da han fikk jobb i teknisk avdeling i Arbeidets Rett. Her arbeidet Torbjørn helt fram til han gikk av med pensjon for noen få år siden. I Retten var han leder av teknisk avdeling fra 1984 til 1995.

Arne Ingar Bekken

Torbjørn Floor (1943–)

Bli medlem i Røros Museums- og historielag

Enkeltmedlem kr 200,-
Familiemedlemskap kr 250,-

- Gratis inngang på museet
- Fjellfolk tilsendt
- Billige vandringer

Konto nr. 4280 05 40377

Da Fjell-Ljom ble født

Olav O. Berg

På vårparten i 1883 trengte Fjeldpostens eiere sårt en trykker. Den ansatte trykkeren hadde stukket av både fra avis, kone og barn. Aviseierne kom i kontakt med Olaf O. Berg i Trondheim, og han kom til Røros for å ta seg av trykking og ellers alt det tekniske i Fjeldposten. Olaf O. Berg skulle bli en markant skikkelse på Røros. På folkemunne gikk han under navnet «Trøkkaren». Han hadde en skarp penn, nådeløs vil noen si, han var glødende Venstremann og han var læremester og inspirator for dem som senere drev i avisbransjen på Røros. Han startet Fjell-Ljom i 1886 og drev den fram til 1903. Ved 25-årsjubileet i 1911, skrev han en artikkel i avisa om oppstarten og den første tida i Fjell-Ljom. Den gjengis her i sin helhet, i en noe modernisert språklig drakt:

Fjeld-Ljom,
mandag 2. januar 1911, 25 år
I vetostridens dager var det liv i den politiske bevegelse. Det gnistret og kokte, og partene stod skarpt mot hverandre.

Blant de frilynte staute fjellbønder var jordbunnen ikke syndelig bekvem for de konservative borgeres såkalte «grunnlivsforeninger» som under signaturen «Kristendommen i fare» hadde til formål å verne om kongens etter deres mening grunnlovsmessige rett til å sette seg opp mot

folkeviljen, representert i stortingsalen.

På Røros var flokken — de kristendomsbekymrede vetomenn — ikke stor. Den bestod av toppen av bergverkdriфтens administrative ledelse, direktør og overstiger. Dertil kom stedets prest, apoteker, en sakfører, stedets to tre embetsmenn og et par forretningsmenn. Det var det hele. Men var flokken ikke stor, var den så meget ivrigere i sitt virke. Det gjaldt jo å redde fedrelandet og rørosingene for den gode sak: Unionskongens vetorett overfor Stortingets radikale strømninger under Johan Sverdrups ledelse.

Med pressen var det ikke syndelig rart bevendt på Røros den gang. De eldre på Røros husker ennå den gamle boktrykker Halvorsen og den måte den journalistiske virksomhet under hans virke fikk sitt utslag. Etter hans død fortsatte virksomheten så omtrent uforandret av hans enke og døtre. Imidlertid tok vetomennene seg av saken og overtok pressen for å lede den i god grunnlovsmessig ånd og tone. En ung mann ble engasjert for å forestå det tekniske under vetomennenes konservative ledelse, som blant annet gikk ut på å fortsette det gamle tradisjonelle, både hva utstyr og innhold angikk fra salig Halvorsens dager.

Men en morgen var den unge mann — uvisst av hvilken grunn — forduftet. Han rømte både fra vetomennene, kone og barn. På telegrafordre fra Trondheim om øyeblikkelig å få en mann oppover, falt det i min lodd å overta virksomheten etter rømlingen. Hyggelig var det ikke nettopp å overta virksomheten i gamle Fjeldpostens defekte «officin» i den forfatning dette befant seg i den såkalte «Prestgården» — senere Myregården — på Flannderborg, da jeg våren 1883 kom til virkeplassen. Imidlertid tok jeg fatt og fikk da bladet ut — vesentlig i samme skikkelse og format som tidligere bragt.

Men sant å si — ordningen og

stellet i det hele tiltalte meg ikke, og frilynt som jeg var begynte også rivningen mellom bladets «presidentskap» og meg ganske straks.

At jeg sammen med et par andre likesinnede straks etter var med og fikk i stand det store, senere så navngjetne Rørosmøte som et mottrekk mot grunnlovs mennenes samtidig arrangerede høyremøte, hvor da kaptein Albert Jacobsen, stortingsmann Hektoen, And. Bergan og flere så djervt opptrådte mot høyretalerne Ludvig Daae, forstander Middelfart, redaktør Dons m.fl. gjorde jo stillingen mellom bladeierne og meg ikke bedre. At jeg samtidig fikk besøk av min gamle venn skolebest, Hans Vexelsen, som i et par utmerkede foredrag tok fatt i den gamle «gjengangere» falt mine herrer heller ikke riktig smakelig, og resultatet ble da også, etter en del skarpe rivninger, at jeg sa opp min kontrakt med selskapet. At en av herrerne — for øvrig en av stedets beste og mest populære menn — for anledningen slo seg på sin pengepung og lofte sine pekuniære støtte i tilfelle jeg ville ofre meg for konservatismens gode sak, influerte ikke på resultatet.

Med støtte fra et par frihetsmenn innkjøptes for 1000 kroner som lånt driftskapital — litt typemateriell og en gammel håndpresse — og med dette startet så fra januar måned 1886 bladet Fjeld-Ljom.

Som man kan forstå, var det ikke rare greier å begynne med, der oppe på loftet i Reimersgården på Hauan. Men med friskt mot og freidighet, kastet bladet seg opp i konkurransen med «Fjeldposten», som selvfølgelig fortsatte virksomheten og fra nå utkom fra «Ulriksgården» i Aasveien.

Selvfølgelig vakte begivenheten stor oppstandelse blant besteborgerne. Det var jo en anmassende frekkhet, noe uvanlig slik å trose og gå andre veier enn hva stadens ledende besteborgere påpekte. Bergstadens handelsstand måtte forplikte seg til ikke på noen måte å støtte den radikale presse, og i den første tid så man derfor ikke en annonse fra forretningsstanden i den nye avis. Kremmerannonsene gikk til Ulriksgården, hvor en av byens sakførere forrettet som bladstyrer i vetomennenes tjeneste.

Fjeld-Ljom utkom regelmessig to ganger ukentlig. Den var rakyget, grei, frisinnet og — la oss tilstå det — mang en gang kanskje vel så hensynsløs.

Som en uavhengig presse hugg den løs på alt mørkent og mosegrodd, for slikt manglet ikke på Røros den gang, besteborgerlig styrt som stedet var av de med sine mange privilegier og rettigheter utstyrte Røros verks mektige partisipantskap.

Folk ble liksom litt konfuse, uvant som man var til en slik fripostlighet like overfor «storingene». Men det almenne folk måtte visst like det nye blad like-

vel, for Fjeld-Ljom fikk et jevnt økende abonnement. Forretningsfolkene kom litt etter hvert med sine annonser, for handelsmennene lever jo heller ikke av bare politikk, de vil jo også gjerne selge. Kort, Fjeld-Ljom gikk frem og gamle Fjeldposten oppe i «Ulriken» syknet hen og kreperte.

Som menn der tok kraftig tak i med ved bladets start og senere virksomhet må spesielt nevnes Eilif Hofstad i Ålen og senere avdøde Ole Strand, Os. Og ikke lenge etter kom også Thore Myrvang og Ivar Sæter med — staute frihetselskende menn som tok kraftige tak i med og som alle ved en anledning som denne skal og må minnes med ære og takk for godt virke. Og en ting til må nevnes som en rosverdig faktor hvorfor fjeldbygdenes lokalpresse fikk et så godt støt fremad: Ungdommen var straks med. Og fjellbygdenes ungdom sto den gang — kanskje mer enn nå — som en fylking fremst i arbeidet for fedrelandets vel. På Tynset især. Her hadde en flokk frihetsbegeistrede og fedrelandselskende unge kvinner og menn, påvirket av Bruns Folkehøyskolebevegelse fra Vonheim, med Ole Hektoen i spissen stiftet ungdomsforeningen Fram, som den gang utfoldet en blomstrende virksomhet, og som med begeistring etterfulgtes av ungdommen og i andre bygdelag. Og interessen gav seg luft i blant annet også ved mange og gode innlegg i bladet.

Som lokalorgan for Røros tok Fjeld-Ljom seg av mangt og meget som ikke var som det burde være.

La være og la det ved en anledning som denne sies, at den ungdommelig fyrrihet kanskje ikke alltid var så hensynsfull som den burde ha vært, og at en smule mer pyntlighet i form og uttrykk kunne ha bragt et kanskje vel så godt resultat. Imidlertid tør man nok vel kunne si at bladets virke har vært ikke uten resultat. Skogsaken — for å nevne et eksempel. Forholdet mellom Røros verk og staten i Femundstraktene, leilendingsforholdet og meget annet. En feide både langvarig, hard og bitter. Imidlertid har nå den sak fått sin avgjørelse, et resultat i alle fall. Om heldig eller mindre heldig skal her være usagt. Eironskogsaken i Tolgen likeens. Kort sagt, Fjeld-Ljom har i disse 25 år den har virket, hevdet sin posisjon, gått frem smått om senn.

Bladet og trykkeriet er for lengst flyttet fra det lille rommet i Reimersgården til en egen gård og mer tidsmessig lokale og ombyttet det primitive materiell med mer moderne greier både for avisen og aksidensavdelingen likesom forretningen en tid omfattet papirbutikk, en del forlagsvirksomhet m.m.

Meget har i løpet av 25 år forandret seg — ikke minst på det politiske området. Partigrupperingen er en annen enn i 80-årene. Det er imidlertid å håpe at bladet fremdeles må hevde sin tradisjon og finne sin virkeplass på rette side i arbeidet for frihet og fremskritt og idet jeg gratulerer bladet med jubileet, må jeg få

Redaktører i Fjell-Ljom fra starten i 1886 til i dag

Merk:

I enkelte perioder har avisa hatt to redaktører samtidig

Olaf O. Olsen (Berg)	1886—1890
Ivar Sæter	1890—1891
Rasmus Steinvik	1891—1892
Olaf O. Olsen (Berg)	1892—1897
Johan Langen	1897—1900
Ola Storeng	1900—1904
Johs I. Ødegård	1900—1906
Charles Kent	1906—1907
H. Didriksen	1908—1909
Ludvik Raaness	1909—1913
Kr. Floor	1909—1925
Olaf Strømmevold	1925
Olav Kvikne	1925—1943
(Avisa stoppet av Nazi-myndighetene resten av krigen)	
Olav Kvikne	1945—1958
Johan Falkberget	1945—1948
Arnlot Eggen	1948—1956
Olav Stokke	1956—1957
Arvid Andersen	1957
Arnulf Grut	1957—1958
John Fossum	1958—1969
Arne R. Dahl	1969—1971
Jens Olai Jensen	1971—1976
Øyvind Næss	1976
(Avisa konkurs — åtte års opphold)	
Per Bergsvendsen	1976—1979
Kjell T. Olsen	1987
Gudbrand Grøt	1987—1990
Roald Møller	1990
Asbjørn Forseth	1990—1992
Erling Sven Busch	1993—1994
Einar Galaaen	1994—1995
Bjørn Kvaal	1994—1998
Bjørn Tore Hindklev	1995—1998
Inge Morten Smedås	1998—2002
Jon Høeisen	1992—

Kilder:

Innbundne årganger av avisa på Røros Folkebibliotek
Arne Ingar Bækken: Rørospressas historie

Muntre historier

Rørosavisene ble etablert som talerør for hver si politiske retning. Debatten i spalten var frisk, og særlig lederskribenten var ikke nådige mot hverandre. Når det sto på som verst om et viktig tema, levnet de ikke hverandre et frugg av ære, hamret løs med vektige argumenter innpakket i en giftig, men elegant språkdrakt. Av og til kunne nok språkbruken nærme seg ytringsfrihetens grenser, men mange av redaktørene var mestre i fornærmelser overfor meningsmotstanderne, likevel uten å gå over streken. Slik var det også etter krig-

gen, da Arnlot Eggen begynte som læregutt i Fjell-Ljoms redaksjon. I Arbeidets Rett hadde Kåre Prytz tatt fatt på redaktør oppgaven. Møtet dem i mellom beskriver Eggen slik:

«I Arbeidets Rett var redaktøren ein enno yngre rysspinne enn eg. Etter gamal tradisjon måtte vi småkrangle litt i spalten. Men det kunne og bli reine holmgangen i somme politiske spørsmål. Etter å ha slegi kvarandre i hel med sylkvass polemikk, gjekk vi på Kaffeestuggu og åt betasuppe saman....»

Da 2,5 mill. kr var for lite for Røros verk!

16. november 1891 stod der i Fjell-Ljom: «Et belgisk kompani har gjort bud på Røros kobberverk stort kr 2.500.000. Foruten at budet anses lavt, og det ønskelige i at verket forblir på norske hender, stiller der sig vanskeligheter fra Angelske stiftelser og Hjortske stiftelse på Røros.

benytte anledningen sende min personlige takk til bladets mange venner, spesielt da til mine kollegiale venner, som sto i fylkingen under det mange ganger både tunge, men også glade og muntre

Verdensrekord: Hopp på 30 meter

Fjell-Ljom 10. mars 1891: Brev fra Trondheim ved Peter Hofstad: Amtskiretten blev avviklet i Blyberget i byens nærhet. Der blev satt ny verdensrekord i lengdehopp, i det Gustaf Bye hoppet 30 meter og stod. «Dette var et hop hvis lige aldrig før har været seet.»

løft, som gjordes i de år jeg hadde anledning være med i arbeidet.

Med ønske om et godt og hellbringende nyttår!

Tr.heim/Volda nyttår 1911
Olaf O. Berg

40 år
Fortsettelse fra side 1.

på gata med den, så vi mått be både kjere og vakkert før 'n Kristian Floor forbarma si over oss og ba 'n Johannes værre folk.

«Stygghord» i satsen

Ingeborg Anna har så mange episoder å fortelle fra sine arbeidsår i Fjell-Ljom, at vi bare kan ta med noen bruddstykker: «Karan fór med andre stygghord og. Hvis f.eks. noen tå oss mått ut et nødvendig erend og

itte ha sett full linja i vinkelha-kaen, så va dem der med en gong og sett stygge og fæle ord, slik at 'n Floor kom ned tå lofta og va lesssom morsk da han lurte på ke vi sto og tenkte på ti arbestien».

«Du må itt tru det va brøyta

vei når je skull på arbe om mår-ræn. Nei, det hendte altfærr titt at snøen va så djup at det itt nstta å gå, så je mått kaste mi framover på magen og dra føten ette mi 'bit færr bit.»

«Om det va en bra arbesplass ellers, ræne du? Ja — je må sei

det. Og vi va så takknemlig færr kvar gong det vart retta på itt hell anna med husom og slikt bortover. Men vi streika i tri draga en gong. Det va enda under «Albyggstyre» som vi kalte styret den gongen. Det va 'n Anders Reitan, Lars Støvne, Soland Ren-

olen, Tore Hummelvold oå 'n Jens Floor. Vi setterskan fikk pålegg frå 12 krona te 15».

Redaktør Olav Kvikne

Vi trenger flere gode venner av Pressermuseet Fjeld-Ljom!!!

